
ZANDHAGEDIS UITGEZET OP LIMITISCHE HEIDE

Dylan Bon, Renske Hoefsloot & Sohie Vonk

Wij zijn drie derde jaars biologie studenten aan de Universiteit van Amsterdam. Voor ons afstudeeronderzoek hebben wij twee hagedis soorten onderzocht op de Limitsiche Heide, bij Huizen, in het Gooi. De twee soorten die in het Gooi leven zijn de levendbarende hagedis en de zandhagedis. We hebben de populatiegrootte geschat en de verspreiding en de habitat voorkeuren van de twee soorten onderzocht. In de maanden april en mei hebben wij daar veldwerk gedaan.

Aantal zand- en levendbarende hagedissen

De populatie-schatting kwam uit op ongeveer 583 zandhagedissen en 57 levendbarende hagedissen. Voor de zandhagedis is dit een toename ten opzichte van eerdere onderzoeken, waar de populatie schatting eerder bleef steken op 59 (1995) en 229 individuen (2001). De schatting van de levendbarende hagedis is waarschijnlijk lager dan het werkelijke aantal levendbarende hagedissen: Wij waren niet erg geoefend op het zoeken naar de hagedissen en de levendbarende hagedis is minder goed te zien. De monitoorder van de Limitsiche Heide gaf aan een duidelijke scheiding te zien in het

gebied. In het zuidelijke gedeelte zouden meer levendbarende voorkomen dan in het noordelijke gedeelte. Deze verdeling van het gebied is niet naar voren gekomen in ons onderzoek. De twee soorten leken door elkaar te leven.

Figuur 1. Limitsiche heide van Google Earth met uitzetplek

Verschillen in vegetatievoorkeur

Wel zijn er verschillen gevonden in vegetatie voorkeuren van de levendbarende en de zandhagedis. De levendbarende hagedis lijkt meer op plekken te zitten met een hogere luchtvochtigheid, zoals in greppels en bij bomen of struiken. De zandhagedis komt overal op de Limitsiche Heide voor en het aantal zandhagedissen lijkt aan de limiet van

Limitsiche Heide met op de voorgrond de uitzetplek (foto Renske Hoefsloot)

het gebied te zitten. Er is te zien dat de sub-adulten op minder gunstige plekken zitten, zoals vlak naast zandpaden waar niet veel beschutting is. Ook is het migreren van de zandhagedis naar de Nieuw Bussummerheide een teken dat de Limitische Heide te klein is voor de huidige populatiegrootte van de zandhagedis.

Geschiedenis zandhagedis op de Limitische heide

De zandhagedis komt al zeer lange tijd voor op de Limitische Heide, maar tussen 1979 en 1993 is de zandhagedis er niet meer waargenomen. Lange tijd werd gedacht dat er al die tijd een kleine populatie was blijven bestaan die vanaf 1993 sterk toenam. In gesprek met buurtbewoners zijn wij erachter gekomen, dat dit niet helemaal is hoe het echt gegaan is. Rond 1988 zijn er 15 zandhagedissen waaronder 8 zwangere vrouwtjes vanuit de omgeving van Ede overgebracht naar de Limitische Heide. De

uitzetter heeft het verhaal uitgebreid aan ons kenbaar gemaakt.

De draagkracht bereikt

Deze uitgezette groep hagedissen is explosief toegenomen en heeft nu waarschijnlijk de draagkracht van het gebied bereikt. Op figuur 1 is een kaartje van de Limitische Heide te zien, de vlag geeft aan waar de hagedissen zijn uitgezet. De foto is genomen op de uitzetplek in westzuidwestelijke richting. Het geeft een goed beeld van de struikheidevegetatie met zandpaden.

De zandhagedis is dus op een onnatuurlijke manier op de Limitische heide gekomen, maar vormt een zeer mooie populatie die de omliggende heide terreinen aan het veroveren is.

Met dank aan: Henk Strijbosch voor zijn inspirerende veldbezoek en Annie Zuiderwijk voor de stagebegeleiding.

ZONPLEK MET EEN LUCHTJE

Zandhagedissen zonnen vaak op open plekken in de nabijheid van een struik of struweel - daar kunnen ze dan snel dekking zoeken mocht dat nodig zijn. Tijdens een tocht door de duinen bij Bergen zagen we meerdere exemplaren zonnend op een koeienvlaai. Het mannetje op de foto zat op een verse hoop - omdat die warm was? wachtend op strontvliegen? Wie het weet mag het zeggen, voor ons was het nieuw! (foto Christien Visch)